

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Ved: Gaute Erichsen

Vår saksbehandler
Benvenutta Henriksen

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

Dato

OD 2012/1070 /SE/KSR/BeH/TSø

Konsekvensutredning for åpning av havområdene ved Jan Mayen for petroleumsvirksomhet – Oljedirektoratets kommentarer

Vi viser til brev av 15. oktober 2012 med konsekvensutredning for åpning av havområdene ved Jan Mayen for petroleumsvirksomhet. Høringsfristen til Olje og energidepartementet(OED) er 16. januar 2013.

Bakgrunn

I forbindelse med St. meld nr. 37 (2008-2009) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Norskehavet (forvaltningsplan) bestemte regjeringen at det skulle igangsettes en åpningsprosess for petroleumsvirksomhet i de norske havområdene ved Jan Mayen.

Før det kan åpnes for petroleumsvirksomhet i nye områder må det gjennomføres en åpningsprosess hvor en konsekvensutredning er en del av prosessen. Det er OED som er ansvarlig for at utredningen blir gjennomført, og både program og resultater av konsekvensutredningen skal ut på høring. Petroleumslovens § 3-1 gir bestemmelser for hva en slik konsekvensutredning skal inneholde. Selve beslutningen om åpning av nytt område tas av Stortinget.

En åpningsprosess har som formål å utrede det faglige grunnlaget for at Stortinget skal kunne fatte en beslutning om åpning av et område for petroleumsvirksomhet, og består av to deler:

1. Kartlegging av geologien og estimering av ressurspotensialet i området
2. Vurdering av de nærings- og miljømessige virkninger av petroleumsvirksomhet i området.

Den geologiske kartleggingen og estimering av ressurspotensialet i området (del 1) gjennomføres av Oljedirektoratet (OD). Informasjonen fra kartleggingen er brukt til å etablere et ressursestimat for området. Dette ressursestimatet vil ferdigstilles og publiseres før påske 2013.

Vurderingen av de nærings- og miljømessige virkninger av petroleumsvirksomhet i området (del 2) gjøres ved at det utarbeides en konsekvensutredning i regi av Olje- og energidepartementet. Oljedirektoratet har bistått OED i dette arbeidet.

De to delene vil, sammen med høringsuttalelsene, gi et godt beslutningsgrunnlag for Stortingets behandling av spørsmålet om åpning av området for petroleumsvirksomhet. Havområdene som omfattes av åpningsprosessen favner et areal på ca. 100 000 km², og grenser mot grønlandsk sektor i vest og mot islandsk sektor i sør. Området inngår i området for forvaltningsplanen for Norskehavet, St.meld.nr. 37 (2008-2009). Arbeidet med konsekvensutredningen har derfor tatt utgangspunkt i den samme kunnskapen som reflekteres i forvaltningsplanarbeidet, for så å styrke og komplettere denne med studier av spesifikke temaer.

Oljedirektoratets kommentarer

Oljedirektoratet (OD) ser det ikke som naturlig å kommentere arbeidet med konsekvensutredningen ettersom OD har bistått OED i dette arbeidet. OD har også deltatt i arbeidet med Forvaltningsplan for Norskehavet, som konsekvensutredningen har tatt utgangspunkt i.

ODs kommentarer til konsekvensutredningen er derfor knyttet til behovet for å åpne nye områder for petroleumsvirksomhet generelt og åpning av Havområdene ved Jan Mayen i denne sammenhengen. Det forutsettes at en mulig framtidig petroleumaktivitet i havområdene ved Jan Mayen skjer i henhold til Petroleumsloven og innenfor de rammene som settes av Forvaltningsplanen for Norskehavet.

Produksjonen fra norsk sokkel avhenger på lang sikt av at det fortsatt gjøres funn som kan bygges ut. Basert på dagens forventninger om ressursbasen, framtidig produksjon og leteaktivitet vil nær 40 prosent av petroleumproduksjonen på norsk sokkel i 2030 komme fra funn som ennå ikke er gjort. Antall funn og størrelsen på funnene vil være avgjørende for nivået på framtidig produksjon fra Norge.

Det må jevnt over gjøres større funn enn det som er gjort de siste ti årene dersom målet er å opprettholde produksjonsnivået i en lengre periode. Selv om det nylig er gjort betydelige funn både i modent og umodent areal, er mulighetene for å gjøre store funn trolig større i deler av de uåpnede områdene enn i de som allerede er åpnet.

Det er ikke åpnet nye områder for petroleumsvirksomhet på sokkelen siden 1994. Det er fortsatt store uåpnede områder på norsk sokkel. Flere av disse områdene er interessante med tanke på petroleumspotensial. Kunnskapsnivå, avstander til markedene og til eksisterende infrastruktur, miljøverdier og andre brukerinteresser er imidlertid forskjellige for de ulike områdene.

Områdene som ikke er åpnet har ulike utfordringer, og tidsløpet fra en eventuell åpningsprosess til leting, funn, utbygging og produksjon vil variere. Historien på norsk sokkel viser at det tar 10-15 år fra konsesjonstildeling til produksjon (ledetid). I gjennomsnitt tar det 12 år fra et funn blir gjort til produksjonsstart. Ledetiden for gassfunn er i gjennomsnitt tre år lengre enn for oljefunn. Det er imidlertid stor variasjon i ledetiden til de ulike feltene. Balder som ble funnet i 1967 har en ledetid på 32 år fra funn til produksjonsstart, mens Ormen Lange har en ledetid på 10 år. Store felt som Ekofisk og Statfjord har en svært kort ledetid fra funn til produksjonsstart på henholdsvis 2 og 5 år.

Dette indikerer at tiden fra tildeling til produksjon i et nytt område kan være lang. En åpning av havområdene rundt Jan Mayen i 2013 vil, dersom vi tar utgangspunkt i historien, tidligst

medføre oppstart av produksjon i perioden fra 2025-2030 eller senere. Basert på historien er det imidlertid grunn til å tro at det kan gå raskere dersom det gjøres store funn.

Havområdene ved Jan Mayen

Bergartene på øya Jan Mayen er i sin helhet som vulkanske. Det meste av mikrokontinentet sør for øya er dekket eller påvirket av lavabergarter, men består også av sedimenter som vil likne bergartene på norsk- og grønlandsk kontinentalsokkel, med mulig petroleumspotensial.

På 1970-tallet boret vitenskapelige institusjoner to grunne brønner på ryggen. I ettertid har det vist seg at de grunne boringene ikke var plassert optimalt. Både på 1970- og 1980-tallet ble det også samlet inn seismiske og andre geofysiske data. De seismiske dataene er samlet inn med eldre teknologi, og det er stor avstand mellom de seismiske linjene.

Norge og Island inngikk den 22. oktober 1981 en overenskomst om kontinentalsokkelen mellom Island og Jan Mayen som ble fremlagt for Stortinget i St.prp. nr. 61 (1981–1982).. I overenskomsten ble det bestemt at det skal etableres et særlig samarbeid for så vidt gjelder petroleumsvirksomhet i et nærmere definert område mellom Island og Jan Mayen. Etter avtalen har datainnsamling vært gjennomført i et samarbeid med islandske institusjoner.

På tross av disse aktivitetene har det geologiske datagrunnlaget på Jan Mayen-ryggen vært for mangelfullt til at Oljedirektoratet har kunnet gi et estimat for petroleumssressurser i området. Som en del av arbeidet med åpningsprosessen har Oljedirektoratet derfor gjennomført nye og mer omfattende undersøkelser i området. Dette omfatter:

- Innsamling av 2D-seismikk med moderne innsamlingsteknologi for å gi tettere seismisk dekning særlig over de mest geologisk interessante delene av Jan Mayen-ryggen.
- Prøvetaking av overflatebergarter på brattkanter og andre steder der det er minst overdekning av unge sedimenter.
- Det planlegges også grunne boringer med sikte på å øke innsikten i bergartenes sammensetning i området.

All tilgjengelig informasjonen vil bli brukt til å etablere et ressursestimat for området. Dette ressursestimatet vil ferdigstilles og publiseres før påske 2013.

Aktivitet på islandsk side

I 2007 ønsket islandske myndigheter å åpne for seismiske undersøkelser, leteboring og produksjon av eventuelle utvinnbare petroleumssressurser i Drekiområdet, i den islandske delen av avtaleområdet. Første konsesjonsrunde ble lyst ut i 2009, og det kom inn to søknader som senere ble trukket. Det er ikke startet opp noe virksomhet, da det i slutfasen ikke var interessenter. I oktober 2011 ble den andre konsesjonsrunden lyst ut, og islandske myndigheter har mottatt tre søknader. Det islandske nærings- og energidepartementet har nylig offentliggjort at det islandske energidirektoratet (Orkustofnun – National Energy Authority) har besluttet å tildele en utvinningstillatelse til Faroe Petroleum Norge AS (operatør) og Iceland Petroleum og en lisens til Valiant Petroleum (operatør) og Kolvetni ehf. Tillatelsene gjelder leting etter og utvinning av petroleum i «Dreki-området» (islandsk del av Jan Mayenryggen). I statsråd 30. november 2012 ble det bestemt at Norge, med forbehold om Stortingets tilslutning til finansiering av deltakelsen, skal utøve opsjonen om å delta i disse to utvinningstillatelsene med 25 % deltakerandel og at Peto skal ivareta den norske

deltakerinteressen.

Aktiviteten på Islands side av grensen, med allerede tildeling av areal, ser dermed ut til å ha kommet lengre enn på norsk side av grensen. Det kan være av rasjonelt for Norge å avklare ressurs potensialet på norsk side av grensen så tidlig som mulig i forhold til kartleggingsarbeidet på islandsk side. Samtidig vil det være viktig for begge stater med størst mulig utveksling av geologisk informasjon.

Geologisk avhengighet mellom Jan Mayen og Norskehavet

Jan Mayen området lå før dannelsen av Nord-atlanteren (Norskehavet) inntil norsk og grønlandsk kontinentalsokkel. Kunnskapene om geologien i disse områdene er derfor nyttig for kartleggingen og ressurstimeringen på Jan Mayen området. Tilsvarende vil økt innsikt om geologien i Jan Mayen-området være nyttig for kartleggingen av Norskehavet, særlig ytre deler av Møre-området som er vanskelig kartleggbart da det er avsatt mye vulkanske bergarter på samme måte som i Jan Mayen-området.

Stegvis utforskning

Havområdene ved Jan Mayen vurderes av Oljedirektoratet som interessant å utforske med tanke på eventuelle petroleumsforekomster. Den geologiske kartleggingen og estimering av ressurspotensialet i letemodellene i området som nå gjennomføres av Oljedirektoratet vil gi enda mer kunnskap om geologien i området og et bedre kunnskapsgrunnlag for en mulig utforskning av området.

Til nå er det ikke boret letebrønner i området. På 1970-tallet boret vitenskapelige institusjoner to grunne brønner på Jan Mayen ryggen som ikke var plassert optimalt. Fraværet av informasjon fra boring sammen med problemene med å se gjennom basalt på seismikken gjør at ressurstimatene er beheftet med stor usikkerhet – en lav nedsida og en betydelig oppside. Antallet mulige funn og størrelsen på dem er også svært usikker.

Letebrønner er fortsatt den eneste måten en kan bekrefte de geologiske modellene som blir benyttet i leting etter nye olje- og gassforekomster og til å avklare om ressursene i området er nærmere oppside-estimatet enn nedsiden. Informasjon fra en brønn vil derfor kunne ha meget høy informasjonsverdi dersom den plasseres slik at den gir geologisk informasjon om de antatt viktigste bergartslagene samtidig som at denne informasjonen kan ekstrapoleres over hele eller store deler av det kartlagte området.

Gjennom en stegvis utforskning av området kan kostnadene ved å avklare ressurspotensialet begrenses, mens verdipotensialet kan være betydelig. En stegvis utforskning av området vil dermed være en robust strategi for å avklare hvor mye petroleumsressurser som er i området, hvor store verdier som kan realiseres og hvordan disse ressursene og verdiene kan realiseres.

Konklusjon

For å bidra til fortsatt høy verdiskaping fra petroleumsvirksomheten har Regjeringen et mål om å opprettholde aktivitetsnivået på et jevnt nivå. Åpning av havområdene ved Jan Mayen kan være et bidrag til å opprettholde produksjonen og verdiskapingen fra norsk sokkel på sikt. Ettersom det er tildelt areal på islandsk side av grensen kan det være rasjonelt å avklare

ressurs potensialet på norsk side av grensen så tidlig som mulig i forhold til kartleggingsarbeidet på islandsk side. Gjennom en stegvis utforskning av området kan kostnadene ved å avklare ressurspotensialet begrenses, mens verdipotensialet kan være betydelig.

Med hilsen

Sissel Eriksen e.f.
direktør

Kristine Raunehaug
juridisk rådgiver